

Filips, bij de gratie van God koning van Castilië, Leon, Aragon, Navarra, Napels, Sicilië, Mallorca, Sardinië, de Indische eilanden en het vasteland in de Oceaan, aartshertog van Oostenrijk, hertog van Bourgondië, Luik, Limburg, Luxemburg, Gelre en Milaan, graaf van Habsburg, Vlaanderen, Artois, paltsgraaf van Bourgondië, en [graaf] van Henegouwen, Holland, Zeeland, Namen en Zutphen, prins van Zwave, markgraaf van het heilige [Roomse] rijk, heer van Friesland, Salins, Mechelen, de stad en het land van Utrecht, Overijssel en Groningen en heerser in Azië en Afrika, laat weten aan allen, nu en in de toekomst, dat onze stad Zutphen, evenals de burgers en inwoners die tegen de afspraken in voor de tweede maal hebben gerebelleerd en de wapens tegen ons, hun natuurlijke heer en prins, hebben opgenomen, [en] onze vijanden de stad hebben binnengelaten: ketters, oproerlingen, valse predikanten van allerlei sekten die strijdig zijn met ons heilige rooms-katholieke geloof, en die bovendien geestelijke lieden hebben verjaagd en mensen hebben mishandeld, de waardige heilige sacramenten hebben bestormd en beelden en altaren in de kerken hebben vernield die gewijd waren aan God en zijn heiligen, en die ook op eigen autoriteit geld hebben ingezameld om hun ongehoorzaamheid en rebellie te bekostigen, en die daarnaast ons hebben afgezworen en de hertog van Alençon hebben aangenomen als hun heer en prins, en dat de stad Zutphen niet alleen zelf tegen ons in opstand kwam, maar ook haar best heeft gedaan om enkele andere steden tot rebellie over te halen. Bovendien heeft de stad Zutphen vijandelijke activiteiten tegen ons, onze staat en onze goede onderdanen toegestaan, totdat zij met hulp van God en door de kracht van onze wapens weer terug onder ons gezag is gebracht, en hoewel zij zich vanwege deze opstandigheid, ontrouw en gruwelijke misdaden duidelijk schuldig heeft gemaakt aan hoogverraad en als gevolg daarvan lijf en goed alsmede alle privileges, vrijheden, rechten, statuten en autoriteiten heeft verbeurd die toebehoren aan de stad Zutphen, broederschappen of gilden, op zodanige wijze dat wij, in afschuw vanwege zulke grote en hardnekkige ontrouw, onrecht, rebellie en misdaad, met recht en reden de stad [Zutphen] hadden mogen afbreken en met de grond gelijkmaken, tot voorbeeld van andere steden die hetzelfde in de zin hadden. Echter, als waarachtige en natuurlijke prins en goede vader van onze onderdanen gebruiken wij liever onze kenmerkende barmhartigheid en verkiezen genade boven strengheid, vooral omdat de katholieke diensten binnen de stad Zutphen meestal getolereerd werden, meer dan in enkele omliggende steden in ons vorstendom Gelre en graafschap Zutphen, zo hebben wij begrepen uit de goede en doordachte adviezen van onze Raad van State, Geheime Raad en de Raad van Gelderland. En na beraad met onze dierbare neef, de prins van Parma en Piacenza, stadhouder, gouverneur en kapitein-generaal van onze landen 'van herwaarts over', zullen wij bij deze de stad Zutphen en haar burgers en inwoners, ongeacht hun stand, alle eerdergenoemde misdrijven en wandaden kwijtschelden en vergeven, en ook alle straffen die zij daarom hebben gekregen. Wij nemen hen in genade aan en herstellen hun goede naam en faam, alsmede hun roerende goederen die opgeëist of ontvangen zijn door onze officieren, alsmede de onroerende goederen, renten, huizen en alle andere jaarlijkse inkomsten die zij hebben sinds de laatste herovering van de stad Zutphen. De vruchten en inkomsten van de eerder in beslag genomen onroerende goederen van vóór de verovering blijven vanwege de herhaalde rebellie vervallen aan onze fiscus. Ook dienen de burgers en inwoners zich te laten vrijspreken door hun geestelijke gezag van de misdaden die zij tegen God almachtig hebben begaan, alsmede van de censuren en excommunicatie waaronder zij daardoor zijn gevallen. In onze barmhartigheid en mildheid hebben wij hen tevens alle inbeslagnames kwijtgescholden die aan ons zijn vervallen sinds de dag van de laatste herovering, onder voorbehoud dat wij daarmee niet hebben teruggegeven de aanspraken, schuld- en rechtsoverdrachten die de stad Zutphen ons schuldig was.

En in het bijzonder ook alle betalingsbeloften, hypotheeken of verpandingen die de genoemde stad voortvloeiend uit eerdergenoemde aanspraken, schuld- en rechtsoverdrachten of beloften uit onze naam of van onze voorgangers mag hebben. Verder zullen van deze genade uitgesloten blijven Seyno

van Dort, ten tijde van de recente onrust in de functie van gouverneur van de stad Zutphen; Baernt Mockinck, onder de rebellen rentmeester over de door hen geconfisqueerde kerkelijke goederen in ons graafschap Zutphen; Jacob Pleinck, beheerder van overgedragen zaken ten tijde van de recente onrust; Jan Marienborgh, consistoriant en ook bestuurder van de burgerij ten tijde van de recente onrust; Dirck Mockinck, burgemeester van stad Zutphen, ook ten tijde van de recente onrust; Hendryck vanden Capelle, bij leven de oudste burgemeester en hoofd van het stadsbestuur; Lambrecht Louwerman, ook burgemeester aldaar; Geerlig van den Capelle, zoon van Hendrick van den Capelle, ten tijde van de recente onrust hopman over de burgerij van de stad Zutphen; Jaspas Krenck en Dirck van Baer, eertijds landdrosten van het graafschap Zutphen; Friedrich van Meerhulsen en Joachim van Lier en Dirck van Haefften, schoonzoon van Seyno van Dort, hiervoor genoemd; Arendt van der Wall, burgemeester van de stad Zutphen; Pieter Wessels, slager; Lambrecht mitte kanne (*'met de Kan'*), visser; Hendryck ter Hegge, Willem Honsman en Baernt Vronsinck, tezamen met de dominees, dogmatici, diakenen, consistorianten, schenders van het heilig sacrament van het altaar, vernielers van kerken, altaren of beelden, moordenaars, verkrachters van gewijde maagden en kapiteins van de genoemde opstandelingen en ketters. Zoals ook uitgesloten zullen blijven allen die hen sinds de recente verovering van de stad Zutphen hebben onderhouden en/of dat nog steeds doen, afwezig en woonachtig in de steden en landen die onze vijanden aanhangen, of tegen ons in opstand komen. Tegen hen zal geprocedeerd worden, zoals het een goede en rechtvaardige rechtsstaat betaamt, en om nogmaals onze goedertierenheid te tonen, staan wij toe, dat allen die vrezen uitgesloten te zijn van onze genade en die ons daardoor verzoeken om persoonlijke gratie, ons daartoe verzoekschriften aanbieden met alle omstandigheden waaruit duidelijk blijkt dat men aanspraak mag doen op barmhartigheid en genade na relaas van de feiten, verdiensten en kwaliteit van elke suppliant. Verder is de stad Zutphen verplicht ons de renten, schulden en obligaties te betalen die zij verschuldigd was aan de rebellen en opstandelingen die uitgesloten zijn van onze genade, of die bij de tegenpartij zijn aangesloten, zoals men met deze lieden behoort te doen wanneer zij een misdaad hadden gepleegd. Wat de goederen en nalatenschappen betreft van degenen die tijdens de recente opstand van de stad Zutphen zijn overleden: deze vallen buiten de restitutie van goederen die wij in deze pardonbrief schenken aan de burgers en inwoners van de stad Zutphen, hoewel het ook zo is dat wanneer de eerdergenoemde overledenen in hun leven tijdens de recente opstand middels een testament, legaat of anderszins beschikt hebben, wij bevelen om aan ons over te dragen dergelijke nalatenschappen, giften en beschikkingen die de burgers of inwoners (erfgenamen, legatarissen, schenkers, inkopers of verkrijgers die daarop aanspraak maken) ons mogen aanbieden, zodat wij op basis van verdiensten, kwaliteit en leven van eenieder zullen beoordelen. Hiervan uitgezonderd zijn de goederen, giften en beschikkingen bij testament gedaan van diegenen die altijd duidelijk katholiek geleefd hebben en als katholiek zijn gestorven en zich niet hebben ingelaten met rebellie en ketterij. De erfgenamen, schenkers en legatarissen van deze personen zijn gehouden aan het (ge)recht, gewoonterecht en de gebruiken en privilegiën van de stad Zutphen. Wij gelasten hierbij dat diegenen daarvan behoorlijk gebruik mogen maken, net als vóór de recente opstand, en dat bij wijze van tijdelijke voorziening, terwijl hun oorkonden, privilegiën, verordeningen, gewoonterecht en gebruiken worden onderzocht, wij alle regels bepalen, zoals wij vinden dat recht doet aan ons belang en de rust van de stad Zutphen in een goede en rechtvaardige rechtsstaat en bestuur. Daartoe bevelen wij dat de eerdergenoemde oorkonden, privilegiën, gewoonterechten en gebruiken schriftelijk worden overgedragen aan onze Raad in Gelderland, en wel vóór de publicatie van deze pardonbrief of uiterlijk twee maanden daarna, anders verklaren wij alle privilegiën, gewoonterechten en gebruiken tot vervallen en van generlei waarde. Wij hebben echter ervaren hoezeer het in strijd is met ons belang en de rust, vrede en welvaart in de stad Zutphen als het stadsbestuur de burgemeesters en wethouders benoemt en over de rechtspraak en het bestuur gaat; ook zijn er veel verschillende ongemakken geweest doordat het stadsbestuur van

Zutphen gedurende haar hele bestaan een erfbestuur is geweest. Om deze en om andere redenen behouden wij bij deze aan onze nakomelingen de hertogen van Gelre en graven van Zutphen het recht, de macht en de autoriteit voor om tot in de eeuwigheid elk jaar het stadsbestuur uit onze naam te vervangen door onze stadhouder van het vorstendom Gelre en graafschap Zutphen en de kanselier van onze provinciale raad aldaar, met medeneming van het advies van onze hoofdofficier binnen de stad en het land van Zutphen. Nochtans dienen de wethouders die, om hun oprechte katholieke geloof te kunnen uitoefenen en vanwege hun trouw aan ons, zijn verjaagd of zijn vertrokken uit onze stad [Zutphen] en zich buiten de rebelse steden en provincies hebben opgehouden, voor de rest van hun leven in hun ambt te worden hersteld. [De stadhouder] is ook het recht voorbehouden om alle ambten van griffiers, secretarissen of andere ambten ten dienste van de stad te vergeven, zowel de vacante posities als de posities die tijdens de opstand zijn ingevuld. En het is onze wil dat kerken, godshuizen, kloosters en andere aan God gewijde plaatsen worden opgericht en hersteld en dat de devotie van het volk, dat zeer geleden heeft onder de onrust en opstand in de stad Zutphen, weer wordt opgewekt, en dat dit op kosten van de gemeente en inwoners van de stad wordt gedaan. En wel door heffingen, belastingen en bijdragen van burgers en inwoners voor het stichten, repareren en versieren [van deze gebouwen]; echter, deze bijdragen komen niet ten laste van de goede katholieken, want zij hebben onze kant gekozen en hebben geen schuld aan de vernieling en beroving van de kerken en andere ongeregelheden in de stad [Zutphen]. Tevens dienen de Zutphenaren contant de kosten te betalen om de stad weer in goede en nette staat te brengen. Wij gelasten dat alle punten en artikelen nauwgezet en onvoorwaardelijk worden nageleefd. Aan onze erfgenamen en nakomelingen, [????] van Gelre en de graven van Zutphen, is het recht voorbehouden om [deze pardonbrief] te interpreteren, veranderen en aanpassen, zoals ons ten behoeve van de bescherming, welvaart en bloei van de stad Zutphen en ons belang goeddunkt. Daarom gebieden wij ons getrouwe hoofd, president en leden van onze geheime en goede raden, kanselier en leden van onze Raad in Gelderland, en al onze andere rechters, ambtsdragers, officieren en onderdanen van ons vorstendom Gelre en graafschap Zutphen die dit aangaat, onze gratie, pardon, vergiffenis, verklaring, bevel en cassatie onder de voorwaarden en op de manieren die hierboven zijn beschreven, te bewaken, controleren en in stand te houden, onverbrekkelijk, zonder nu of in de toekomst enige hinder, schade of overlast te laten geschieden in strijd met [dit pardon] en wetten, statuten, privilegiën, gewoonterecht en gebruiken. Ter bestendiging van deze zaken hebben wij ons zegel hieraan laten bevestigen, met inachtneming van de toepasselijkheid van ons recht in andere en alle zaken. Gedaan te Beveren in februari 1585 van onze rijken, te weten Spanje en Sicilië het dertigste en van Napels het tweeëndertigste.